

پښتنه او تاجک ډير دی، هزاره او اوزبک مو پکار دی!!

دا د هغه افغان سفير (قونسل) وينا ده چې ما په هالنډ کې دده په رسمي دفتر کې دده له مبارکې خولې څخه په خپلو گناکارو غوږونو او وريدو. خدای (ج) شاهد دی چې له حده ډير خپه شوم، ځکه چې دا خبره يوازې همدغه بناغلی نه کوی بلکې له پاسه (لور پورو) څخه ورته هيداييت ورکړل شوی دی او د اوسني حکومت ټوله کړنلاره پر همدغه شان پر شا روانه ده.

وايي چې تداوکور وی، نو ديوال هم کور راي، زموږ د هيواد او ولس وروستی بدبختی هغه وخت شروع شوه چې د جرمني د بڼ په بناړ کې د موقتي حکومت د چوولي (تداو) ډبره د اهل کار پر بنسټ نه، بلکې د قومونو او گوندونو پراساس کينودل شوه او هغه چا چې ډير وړانې يې کولای شوه او افغانان يې ښه وپرولی شول هم ډيره برخه تر کولو کره، لکه چې وايي د شرميدلی دوی برخي اخلي.

دا د فيفتي، فيفتي حساب افغانی نه دی او تر شايی د هغه خارجي کړيو په خانگري ډول د ايران، پاکستان او اوس ترکيې هم ځان ورگډ کړ، عربان او غربيانو لاس دی چې خپلو لاسپوڅو ته دا رنگه سبق يا درس ورکوی او ددوی له طريقه خپلی شومی کړنلاری او هدفونه تر لاسه کوی. او ورته دا خبره مخی ته گډي چې گویا ستا ژبه، کلتور او يا مذهب يا قوم په خطر کې دی، بازی وراکوی.

او افغانان پدې نه پوهیږی چې په پاکستا ايران او ترکیه کې د نورو کوچنيو قومونو سره څنگه چلند کيږی؟ يعني په پاکستان کې د پښتنو او بلوڅو څه حال دی، په ايران کې د کوردانو بلوڅانو، نورو لگکيو او سنيانو ته څومره ددوی حق ورکړل شوی دی، همدارنگه په ترکیه کې کوردانو او .... ته څومره برخه ورکړل شويده ورپسې په پيلاستين کې څه حال دی؟ چې د پاکستان سره د افغانستان د پښتنو، د ايران سره د افغانستان د تاجکو، هزاره او شيعه غم او د ترکی سره د افغانستان د اوزبکو او د عربانو سره زموږ د سنيانو زرخوگی ده چې دوی يې يعني ترکان ايرانيان، پاکستانيان او عربان يې له غمه مړه دی او افغانانو ته ددوی حقونه له يو بل څخه غواړي.

وايي چې يو څوک د چا ميلمه شوی وو، که گوری په ديگ کې يې وريژی وليدی چې لږی دی، نو يې کوربه ته وويل چې که د خپلې گيډې لپاره می وی، زما د خيټه و شکيږي کنه نو ورژي د لږی پخی کړی دی. زه نه غواړم چې تاسو محترمو لوستونکو ته خپل مشکل واوروم بلکې غواړم چې د همدغه سفارت د کار کولو يو ژوندی مثال تاسو ته څرگند کړم.

تير کال په همدغه مياشت مارچ ۲۰۰۹ کې له افغانستان څخه بېرته راغلم او د ځان سره می يو سند روړی وو چې په کابل کې د صحت عامه او ورپسې د خارجه وزارت هم ټپه کړی وو، په هاگ کې می زموږ همدغه سفارت ته ورور چې تصديق يې کړی. ولی پدی خاطر چې په کوم ځای کې چې نوموړی سند جوړ شوی وو، په يو نوم باندی رنگ وهل شوی وو او دوهم وار ته پر هغه رنگ له پاسه ليکل شوی او له هغه وروسته پری همغه مرجی ټپه لگولی وه او د هغه له پاسه په ترتيب سره د عامی روغتيا او باندنيو چارو وزارت په کابل کې تصديق کړی وو، ونه منه او همدغه سند يې کابل کې د باندنيو چارو وزارت ته وليږه چې دا معلومه کړی چې دا رنگ خوړل له ددوی له ټپو څخه پری وهی شويدي که وروسته.

خدای (ج) حاضر دی چې يو کال کيږی چې ځواب يې له د کابل د باندنيو چارو له وزارت څخه له ندي راغلی په داسی حال کې چې ما همدغه سفارت ته په وار، وار ټيليفونونه کړی دی او هر وخت همدا خبره کوی چې ځواب له ندي راغلی ته منتظر اوسه او زه هم لکه يو ښه ليونی ورته ناست يم.

زه تيره ورځ د پورته ياد شوی سند د پوښتنی لپاره سفارت ته نه وم ورغلی بلکې يو بل سند چې په هالنډ کې می اخیستی دی تر څو په سفارت باندی تصديق کړم چې که چيري افغانستان ته لارم؟ بيا څوک راڅخه پيښی ونه غواړی او راته ونه وايي چې دا خو جعلی دی، ځکه چې زموږ سفارت ولی نه دی ټپه کړی.

همغه مامور چې تير کال يې زما هغه بل سند کوم چې تر اوسه يې ځواب لا ندي راغلی ژوندی دی او په هم هغه چوکې باندی کار کوی. ددغه نوی زما د هالنډ سند په شا باندی تصديق وکړ او د معمول سره سم ټپه بايد د سفير پری ولږوی. زه يو ځای د يو بل افغان سره چې د ۵۰ کالو په عمر به وی چې ما نه پيژنده، چې د ده کار هم تر ټپي پوری خلاص شوی وو يو ځای دوهم پور ته ورپورته شولو او دفتر ته ورننوتلو او کله چې پر چوکې باندی کيناستلونو سفير سبب د همدغه افغان څخه پوښتنه وکړه چې په قوم د چا يې؟؛ از کدام قوم استی؟ هغه په ځواب کې ورته وويل چې تاجک يم. سفير بيا په ځواب کې ورته وويل؛ پښتونها و تاجکها در سفارت ما شکر زياد است ولی

هزاره و ازبک کم است، میخوایم که چند کسی از این دو قوم پیدا کنیم؟! دی خوان داسی ونه ویل چی داسی افغانان مو په کار دی چی په کار باندی پوه وی، مگر نه اوزبک او هزاره یی په سفرت کی کم وو او غواری چی د هغوی ونده هم زیاته کری نور که په کار پوهیږی او که نه پوهیږی؟

تاسو وگوری چی زموږ ټولنه تر کوم سرحده پوری ناروغه ده او موږ په څومره لوی مصیبت باندی اخته یو؟ او موږ ته څومره خواری کول پکار دی، تر څو دا د قوم، ژبی او مذهب په رنځونو باندی اخته مریضان درملنه کړو هغه که له هر قوم څخه هم وی.

لکه چی مخکی می هم یادونه وکړه دا لویه مریضی زموږ ټولنی ته له بن د جرمني څخه سرایت کری دی او که چیری یی غم ونه خوړل شی، بیا به نه پښتون وی، نه تاجک، نه ازبک او نه به هزاره وی. دا خاوره به ایران پاکستان او ترکی ته ورپاتی شی. لکه کوم شاعر چی ویلی دی:

که ته وایی چی زه یم او زه وایم چی زه یم

نه به ته یی نه به زه یم

که ته وایی چی ته یی او زه وایم چی ته یی

هم به ته یی هم به زه یم

زه ټوله گنا د سفیر پر غاړه نه وراچوم او به له پاسه خری دی بلکی د اوسنی حکومت عامه پلیسی یی بولم. ځکه ده ته به هم یو چا چی له ده پورته ناست وی دا درس ورکری وی چی گویا په سفارت کی باید توازن وساتی تاجک، پښتون هزاره او ازبک ټول مساوی حقوق لری او ټولو ته په سفارت کی باید دندی ورکړل شی. او د دولت (جیگپوریو چارواکو) هم دغه لوست بیا په خپل وار سره د هغه بیگانه بادر (روسیه، ترکیه، ایران، اعراب او پاکستان) څخه ترلاسه کری دی چی هم دغه افغان ته له نورو افغانانو حقوق غواری. او پری منلی یی ده، هغه دا چی گویا ستا مذهب، ژبه او کلتور په خطر کی دی، زه درسره کومک کوم او شاته د ولاړ یم.

کله چی زموږ د هیواد حاکمیت د قومونو او یا د هغه گوندونو چی شاته یی بهرني لاسونه دی پر اساس وویشل شی، او کار د کار اهل ته ونه سپارل شی، نود داسی جوړ شوی حکومت به د خپل ولس او هیواد لپاره څه معنی او مفهوم وی او څه گته به یی ملت ته ورسیری؟ باید ووايو چی بدون له جگړی، ورائی او بدبختی څخه موږ ته بل هیڅ شی نه شی راوړلی، لومړی، دا ځکه چی کار د یوی داسی ډلی په لاس کی لویږی چی هغه پدی نه پوهیږی چی د دغه بیگانه سره زما د ژبی قوم او مذهب درد د څه شی پر بنسټ ولاړ دی. دوهم که پری پوه هم وی نو پدی خاطر چی په قدرت کی پاتی شی او د خپل ملت غوښی وخوری په حقایقو سترگی پټوی او خپل ناجایز کار ته دوام ورکوی او خپل قومی یا هم مذهبی ته د خپل بیگانه بادر خبره کوی چی وگوره زموږ ژبه قوم او مذهب په خطر کی دی، که زما شاته ولاړ نه اوسی نو له منځه ځی. او دغه بی ژبی او نا خبره بیگنا افغانان هم پدی نامه چی گویا د ورک نه شی د همدا ډول خرڅ شویو شاته ناخبره مندی وهی.

حق نوم د خدای (ج) دی او زه نه وایم چی په افغانستان کی به حقونه نه وی لاندی شوی هلته چی جگړه وی او قانون وجود ونه لری معلومه خبره ده چی حق به د پښو لاندی شوی وی او لاندی کیږی به. مگر زه پدی نه پوهیږم چی موږ څه لرو چی زموږ د افغانانو تر منځ هر وخت پر هغه جگړه وی؟ دوهم په جگړه کی خو د توپکو آوازونه وی او هیڅوک په دوو غوږونو څه نه شی اوریدلی چی مقابل طرف ته ووايي چی دا زما حق دی. یا په بل عبارت کله چی جنگ وی خو دغه خپله ددی شرايط برابروی تر څو موږ یو بل ته غوږ ونه نیسو. پدی معنی چی موږ خپل غوږ نه گورو او په سبې پسی مندی وهو. نو که چیری موږ رښتیا هم د حق غوښتونکی وو موږ باید لومړی په خپل هیواد کی جگړی ته د پای ټکی کیږدو، او بیا د میز پر سره راټوی شو او وگورو چی د چا څه حق دی او یو بل ته د منطق پر اساس قناعت ورکړو او د منطق پر بنسټ له یو او بل څخه هم خپل حق وغواړو نه او څه چی په نوره نری کی رسم او رواج وی پر هم هغه اساس موږ هم د یو او بل څخه په خپلو عقل او فکر د حق غوښتنه وکړو نه د توپک په زور او په ځانگړی توگه نه د بیگانه پر خوله او لمخون. ځکه هغه که هر څوک وی ستاله غمه نه دی مږ او د ځان او خپل هیواد د گټو لپاره یی موږ ته هډوکی منځ ته را اچولی دی.

اگر چی زما لیکنه به اورده شی خو په اخیر کی زه په خپل کم عقل فکر لاندی نسخه خپلو ټولو افغانانو وروڼو او خویندو ته وړاندی کوم او د الله (ج) څخه غواړم چی د هغو ناروغانو دوا شی چی د ژبی، قوم مذهب او مقام په ناروغیو اخته شوی دی:

لومړی په خپل منځ کی جگړه بس کری چی د یو او بل آواز واورو او د میز شاته د وروری په فضا کی سره کشینو تر څو په روښتیا د خپلو حقوقو پوښتنه وکولای شو.

دوهم د قوم ژبی او مذهب پر اساس خپلمنځني اختلافونه لری کړی، ځکه دا د خارجیانو سیاست دی چی مور افغانان بی سره په جگړه اچولی یو او دیو او بل پر خبره نه پوهیږو د همدغی لاری دوی خارجیان لومړی مور توتو توتو کوی تر څو مو په اسانه سره وځوری.

دریم د قومونو پر بنسټ حاکمیت او چوکی باید ونه ویشل شی بلکی کار نه تنها د کار شخص ته ورکړل شی بلکی داسی اشخاصو او کسانو ته ورکړل شی چی هم په کار پوهیږی او هم بی په ټولو افغانانو یو ډول زړه درد کوی او د ولس ملی گټی په نظر کی ساتی. ځکه مور به هغه پښتون، تاجک، هزارا، اوزبک پشایی او نورستانی څه کوو چی هم په کار نه پوهیږی او هغه د ټول ملت گټی ونه ساتلی شی نو هغه به ستا گټی څنگه وساتي. نو باید ووايو چی زموږ د قومونو گټی په ملی گټو پوری تړلی دی تر څو ملی گټی ونه ساتل شی هیڅ یو قوم به خپل مشروع حق تر لاسه نه شی کړلای.

ژوندی دوی د افغانانو تر منځ ملی یوالی چی دا زموږ د ټولو افغانانو د حق او بقا ضمانت کیدلای شی .

پای

د پاڼو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلیکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ